

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"ד כסלו תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"ק כה | עמוד היומי: ברכות כג. | דף הכולל: ב"מ כט

דף היומי בהלכה: קע"ט ה' - ו' ק"פ א' - ג' .

מוסר: אהבת חסד - 'ובעוונותינו הרבים' עד 'עוד איתא בשו"ע'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער האמת "אמר החכם" עד שער החניפות "השביעי"

עיניו של הרב שטיינמן אורו, לרגע זה הוא ציפה, הוא מיהר לקרוא למשמשו, והורה לו להביא את המצלמה

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווה, על חכמתם של גדולי ישראל

לי, בני, האם גם לידי תהיה מסוגל שלא לכבד את אביך? הודה הילד בבושה ואמר "לא, מהרב אני מתבייש"...

עיניו של הרב שטיינמן אורו, לרגע זה הוא ציפה, הוא מיהר לקרוא למשמשו, והורה לו להביא את המצלמה, והרב שטיינמן אמר בחיבה לילד "עתה נצטלם יחד, אני ואתה, וכשתגיע הביתה תגדיל את התמונה שלנו, ותתלה אותה בחדר שלך בבית, כך תמיד תרגיש שאתה נמצא לידי, ויהיה לך קל לכבד את אבא, טוב?" הילד הנרגש הנהן בראשו לאות הסכמה.

והנה הגיע המשמש והמצלמה בידו, הרב שטיינמן התרומם מכסאו, הניח ידו על כתפו של הילד הנרגש, חיבקו בחמימות, חיך והורה למשמש לעשות מהם תמונה, לאחר שהשמש צילם אותם, נחה דעתו של הרב שטיינמן, הוא התיישב בכסאו, בירך את האב ואת בנו במילים חמות, ונפרד מהם בחמימות.

ואכן, התמונה פעלה את פעולתה באופן מדהים. התמונה פותחה ב"פוטו" הסמוך, הוגדלה, והילד תלה אותה בחדרו. וראה זה פלא. מאז אותו יום, החל הבן לכבד את אביו יותר מכל בני המשפחה, גם לאחר נישואיו. התמונה שחוללה את המהפך, לא נותרה תלויה רק על קיר חדרו של הילד, היא נחקקה על לוח ליבו לנצח נצחים...

(מתוך נועם שיח בהוצאת מכון אפריון לשלמה, קובץ יהיב חכמה לחימין, תולדות תשפד

פעם הגיע לבית הגאון הגדול רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל אב ובנו בן העשר, האבא אמר לשמשו של הרב שברצונו להיכנס עם בנו אל הרב, וסיפר בדמעות שליש שבנו מתנהג אליו בחוצפה נוראה, הוא מתווכח עמו על כל דבר, ולפעמים כשחמתו גוברת בו הוא אף משליך עליו חפצים מחפצים שונים ה"י, האבא הוסיף ואמר: כלו כל הקיצין, איש לא יוכל לעזור לי מלבד הרב.

דבריו היוצאים מן הלב נכנסו ללבו, ומיד נכנס אל הרב שטיינמן וביקש רשות להכניסם אליו, כמובן שהרב שטיינמן הסכים מיד, האב והבן נכנסו, האבא התחיל לבכות וסיפר להרב שטיינמן על מעללי בנו.

הרב שטיינמן שמע את דבריו בכובד ראש, והזדעזע למשמע אזניו, הוא השתתף בצערו ולבו כאב בכאבו, הוא ביקש מהאבא לצאת לזמן מה מחדרו ולהשאיר אצלו את בנו, והוא ינסה לדבר עמו, האב יצא והרב שטיינמן נשאר לבדו עם הבן.

הרב שטיינמן פנה אל הילד ושאל אותו: "מדוע תעשה כך לאביך? הלא זהו איסור מן התורה!?" הילד השיב בחוצפה "אני לא מסתדר אתו! הוא מעצבן אותי כל הזמן", וגם בעיניו עמדו דמעות. אמר לו הרב שטיינמן "גם אם אבא מעצבן אותך, בכל זאת, אסור לך להתנהג אליו בחוצפה ועליך להתאפק ולשמור על כבודו."

הילד שמע ושתק, ולפתע שאל אותו הרב שטיינמן: אמור נא

מרן החזון איש חייד, ובמקום לגלגל את הפרופסור מכל המדרגות, סיפר לו סיפור... כשהתמנה הגאון רבי משה אליעזר הורוויץ זצ"ל לרבה של העיר פינסק..

מגיד המישרים הגאון רבי אליעזר יוטקובסקי שליט"א, על כובד התורה והזהירות בכבוד הזולות

שאלו את רבי עקיבא איגר, וכי איזה דחק יש עכשיו? הרי בעלה עדיין חי וקיים ונמצא בעירו, נקרא לו ונבקש ממנו שיכתוב לה גט חדש.

השיב הגרעק"א, לא ולא. אם נצריך אותה גט חדש, הדבר יגרום לפגיעה ברב העיר שסידר את הגט, ותיגרם פגיעה בכבוד התורה, ואם זה זו 'שעת הדחק' מאוד גדולה, ומוטב להסתמך על היתרים שונים כדי להתירה מכבלי עגנותה, מבלי לפגוע בכבודו של הרב.

פרופסור נכבד שראה בעצמו תלמיד חכם מופלג

פרופסור נכבד שראה בעצמו תלמיד חכם מופלג, ניגש פעם למרן החזון איש זצ"ל, ואמר לו שהוא מצא מקור בירושלמי לכך שכהן יכול להתחתן עם גרושה, אם חלפו חמש שנים מהמועד בו התגרשה.

מרן החזון איש חייד, ובמקום לגלגל את הפרופסור מכל המדרגות, סיפר לו סיפור...

כשהתמנה הגאון רבי משה אליעזר הורוויץ זצ"ל לרבה של העיר פינסק, ערכו לו מסיבה לכבודה של תורה ולכבוד המרא דאתרא החדש. רבי משה אליעזר היה בשמחה גדולה, וכששם לב שאין על השולחן יין, החליט לפעול בעורמה כדי לגרום לכך שיהיה יין על השולחן.

"אני אשאל אתכם שאלה חמורה", אמר הרב מפינסק, בעל ה'אהל משה' זצ"ל. מי שלא ידע להשיב על שאלתי, יניח על השולחן בקבוק יין, ומי שיידע להשיב עליה, יהיה פטור מהנחת בקבוק יין על השולחן.

"כולם הסכימו להיענות לאתגר שהציב בפניהם הרב החדש, והרב שאל אותם: היכן מצאנו מקור, בבלי או בירושלמי, בספרא או בספרי, בכל מקצועות התורה - היכן מצאנו מקור לזה שיש אופציה שבה נתיר לכהן להתחתן עם גרושה???"

כל אנשי העיר שתקו, גם גדולי תלמידי החכמים שבה ניסו להעלות בזיכרונם את כל הסוגיות של הבבלי והירושלמי, מעניין לאיזה מקור התכוון הרב?

הרב מצידו שאל אותם אחד אחד, וכל מי שלא ידע להשיב מה הוא המקור, התבקש להניח בקבוק יין על השולחן וכך עשו עד שסיים הרב את הסבב ועל השולחן היו בקבוקי יין לרוב.

ואז ההינו אנשי הקהל לשאול את הרב לאיזה מקור הוא

ר' יצחק משמש כמשגיח בישיבה. הוא שם לב שיש בישיבה שני בחורים מאוד מאוד חיוביים שיכולים היו להפוך לחברותא מיוחדת במינה, אם רק יהיו חברים. לדעתו הם יוכלו להשלים זה את זה ולהתעלות יחד בתורה וביראה, אבל משום מה לא נוצר קשר ביניהם והוא רוצה לעשות זאת באופן יזום.

שאלה: האם מותר לר' יצחק לשנות מן האמת, ולומר לאחד הבחורים שחברו אמר עליו משהו, למרות שהדבר לא באמת קרה, ולאחר מכן לספר לבחור השני שבחור פלוני אמר עליו כך וכך, ועל ידי זה ייצרו השניים קשר זה עם זה ואולי תתפתח ביניהם חברות נפלאה.

תשובה: מצינו שהתירו חז"ל לשנות מן האמת כדי להשכיח שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו, וכבר אמרו חז"ל הווי מתלמידיו של אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום, והיה נוהג באופן כזה שהיה אומר לאדם שפלוני מיצר על מה שפגע בו, אף שלא שמע אותו אומר כך.

אבל אין להביא ראיה לנידון שלנו, כי מה שאמרו שמותר לשנות מן האמת מפני דרכי שלום, מדובר כשיש שפרצה מריבה או מחלוקת חלילה, ויש צורך לשנות מן האמת כדי לכבות את השריפה.

אבל במקרה שלנו, אין לנו ראיה שמותר לשנות מן השלום כדי לייצר חברות באופן יזום.

עם זאת, וודאי אפשר לפנות לאחד ולומר לו מילה טובה על החבר, לגרור אותו בלשון כדי שישמיע איזה תגובה שתחמיא לבחור השני, ולאחר מכן לגשת אליו ולספר לו שפלוני אמר עליו כך וכך, מבלי לשנות מן האמת, וכל ערום יעשה בדעת.

בספר 'כבוד התורה' מובא מעשה נורא בזהירות המופלגת של הגאון רבי עקיבא איגר זיע"א, בכבוד התורה.

פעם באה אשה אחת לפני רבי עקיבא, ואמרה לו שהיא התגרשה מבעלה וקיבלה גט, אבל התעוררה איזו שאלה על כשרות הגט, ולכן היא רוצה שרבי עקיבא איגר יעיד בו ויפסוק אם כשר הוא או שהיא צריכה גט נוסף.

רבי עקיבא עיין בגט, ופתח ספרים בעיון מעמיק מאוד עד שלבסוף פסק שהגט כשר, ואמר לאשה 'הרי את מותרת לכל אדם'.

לאחר מכן סיפר למקורביו שהוא נאלץ להסתמך על שיטות שונות כדי להתיר את הגט, משום שמדובר בשעת הדחק.

"אם רבי אליעזר משה לא מצא שום מקור מכל מקצועות התורה לכך שיש אפשרות שכהן יוכל להתחתן עם גרושה, אתה בוודאי לא תוכל למצוא מקור לזה", השלים מרן החזון איש את תשובתו. (מתוך מאמר נרחב ב'לקראת שבת')

התכוון. היכן באמת יש מקור לזה שכהן יכול לישא גרושה? נענה הרב ואמר: "האמת שגם אני לא מכיר כזה מקור, ובאמת אין שום מקרה שבו יותר לכהן להתחתן עם גרושה", ובאומרו כדברים האלו העמיד גם הרב בקבוק יין על השולחן...

שמעתי מהגאון ר' עזריאל טאובר זצ"ל שהייתי קרוב אליו והוא ציטט מרבו ר' מיכאל דוב וייסמנדל שהיתה לו משנה סדורה ביחס לגישה לקריאת עיתונים וזה עשה לי סדר בראש...

איך מתמודדים עם הסקרנות להתעדכן במידע?

ולשגע אנשים מה קורה... וכולם צריכים לסבול בגלל שקיבלתי על עצמי לא לשמוע) אבל ברגע שמתחילים להשמיע לי מה לביידן יש לומר... ואיזה נשיא בעד ומי נגד... ומה ראה"מ אומר... ומה השמוע'ס שמסר מזכיר החיזבללא ברעווא דרעוין... כל ההצהרות והדוברויות והגינויים והתמיכות והועידות והערכות מצב... על זה תדלג!!! את זה אל תקרא ואל תשמע... ובינינו... אתה לא מפסיד כלום!!! אין צורך לשמוע אותם... אתה בעצמך יכול לקחת רמקול מכובה ולהצהיר ממוחך הקודח מה שאתה רוצה... ותאמין לי שאין שום הבדל בינך לבינם... שניהם מקשקשים אותו דבר!!

היום אין אחד שנותן אימון בהצהרות... חוץ... חוץ כמה תמימים בודדים... ששניים מהם זה היה אני ואתה...

אז מהיום נעשה פשרה! את הכותרות תקרא!! את הפרשנויות תשאיר... (ושוב: למי הפשרה הזו חשובה?? לאחד כמוני שבלאו הכי רוצה להתעדכן ואיכשהו אני בסוף אתעדכן... אבל אם אתה בן עליה שחי בחדר יחוד גמור עם הרבש"ע ואתה מצידך מנותק לגמרי... תמשיך להיות כזה... אתה לא צריך לדעת כלום... אה... אבל אמרו לך שצריך להיות נושא בעול? נכון... אפילו כהן הדיוט צריך להיטמא לז' קרובים ולצאת מהקדש... אבל אתה שחי בכזה קודה"ק עם ה'... אז בגדר כה"ג!!! כה"ג הוא היחיד שמן המקדש לא יוצא אפילו לז' קרובים... תשאיר לנו להיות נושאי בעול... אנחנו שבלאו הכי צורכים את המידע... אנחנו נהיה אכפתיים במה שעובר על הז' קרובים של כלל ישראל... אבל אתה תשאיר בקודש הקדשים ותהיה נר המערבי בשביל כולנו ואל תשכח להעתיק משם על כלל ישראל... אגב: אם תקרא את המאמר המרכזי בגליון זה... יראה לך שזו סתירה... כי סו"ס אנחנו צריכים לדעת שיש מלחמה... אבל לא... זה לא סתירה... ודו"ק היטב... (מתוך 'אז נדברו תולדות תשפ"ד')

שורות אלו מופנות לכל החברים שלי שיצר הסקרנות שלנו לא נותן לנו מנוחה... וכמה שרציתי להיגמל מהמידע וקיוויתי שזה יעבור לי ואפסיק להתעסק עם מה שלא רלוונטי לי... אני שוב ושוב נופל בזה לצערי הרב... יצר הסקרנות לא נותן לי מנוחה... אני 'מוכרח' לדעת מה קורה... איפה זה אוהז כעת... ומה קורה בדרום ולאן הרוח נושבת בצפון... (מי שהצליח להתגבר אני מצדיע ומקנא בו... ואין לו מה לקרוא את השורות הבאות).

אבל שמעתי מהגאון ר' עזריאל טאובר זצ"ל שהייתי קרוב אליו והוא ציטט מרבו ר' מיכאל דוב וייסמנדל שהיתה לו משנה סדורה ביחס לגישה לקריאת עיתונים וזה עשה לי סדר בראש... הוא אמר כך: את הכותרות של העיתון דווקא מומלץ לקרוא! אבל את המלל והפרשנות שכתוב אח"כ... את זה לא לקרוא...

למה? מה ההבדל??? כי את הכותרות הרבש"ע עושה!!!

אבל את הפרשנות??? את זה כבר אנחנו עושים

כשיש כותרת בעיתון שקרה טבח נוראי בעזה... את זה הרבש"ע עושה!!! את זה צריך לדעת... אבל מה יש לדובר צהל לומר בנידון... זה כבר פרשנות... זה סתם גיבובי מילים של כוחי ועוצם ידי... כשיש כותרת עניינית בעיתון מה אירע בלחימה ביממה האחרונה לטוב ולמוטב... את זה הרבש"ע עושה... יש פה מה לדעת... (ממ"נ... אם נעשו ניסים נפלאות ביממה האחרונה אז יש פה גילוי השגחה שחשוב להתעדכן בו... ואם חלילה ההפך, גם את זה צריך לדעת... שה' אומר: לא מספיק, אני רוצה עוד קשר וקירבה...) אבל ההצהרות של הרמטכ"ל שכוחותינו חזקים... ופועלים בכל הזירות... או לחילופין חילופי האשמות וכשלים זה כבר קשקוש... ואת זה אין ליהודי מאמין מה לשמוע...

לי באופן אישי ההגדה הזו עשתה סדר בראש וסתם ככה... זה גם סיפק לי סוג של 'עלה תאנה' להיתלות בו... שמצד אחד מותר לי לקבל את המידע הבסיסי... (ולא להסתובב כל היום

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אם אדם יקבל עט ממרן החפץ חיים זצוק"ל הרי הוא ישמור על העט מכל משמר ויניחו במקום חשוב כפי ערכו, ואע"פ ששווי הממוני של העט אינו אלא כמה פרוטות

הגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א על מה ששמע ממרן הגרב"ד פוברסקי שליט"א
בשם מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל על זהירות בממון

זצ"ל שהיה הראש והמנהל של צא"י, רבי בנימין ניגש אליו וסיפר לו מה שקרה עם אותו בחור ושכעת הוא מבקש מחילה, מיד מחל לו רבי שלמה זצ"ל מחילה גמורה, וכשהוא נכנס לבית חולים לבקר את החולה שאליו הוא בא, אמרו לו שכבר אמש אותו חולה נשתחרר מהבית חולים לביתו. נמצא שכל מה שהלך עד לבית חולים היה רק כדי לפגוש את רבי שלמה לורנץ ולבקש ממנו מחילה עבור אותו בחור. חזר רבי בנימין לישיבה ואמר לבחור, תראה עד כמה רצוי אתה לפני הקב"ה, ואיך שנתקבלה תפילתך, ועל זה נאמר 'הבא לטהר מסייעין בידו'

הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל היה מספר על אחד שהיה עומד בכניסה לירושלים

ו"יאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל" (ל"ב - ל"ט).
כתב רש"י בד"ה עם אנשים, עשיו ולבן.
הקשה מרן הגרי"ז מברסקי זצ"ל, בשלמא עם לבן כבר נלחם עמו יעקב אבינו וניצחו, אך את המלחמה עם עשיו עדיין לא נלחם אלא הוא היה בדרך להילחם, וא"כ מדוע נחשב שניצח גם את עשיו.

וביאר, שכיון שיעקב אבינו ניצח את שרו של עשיו, ממילא הוא כבר ניצח כאן את עשיו, מפני שכל מה שקורה כאן בעולם הזה הוא בתולדה מלמעלה, שעיקר המלחמה היתה בשמים, אם הקדושה של יעקב תנצח את הסטרא אחרא שזה עשיו, וכיון שיעקב אבינו ניצח את שרו של עשיו, ממילא הוא כבר ניצח את עשיו.

והמגיד הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל היה מספר על אחד שהיה עומד בכניסה לירושלים מתחת הרמזור והיה מביט, ועל פי זה היה מסמן לכל הרכבים מתי לעצור ומתי להמשיך, והוא היה בטוח שבזכותו יודעים הרכבים מתי לנסוע, ופעם אחת שקם מאוחר ולא הגיע הוא דאג שבטח יש כבר הרבה תאונות..., וזה משל לחיים, בעולם הזה אנשים חושבים שהם מסדרים את העניינים שלהם ושל אחרים, אבל האמת שהכל זה כפי מה שכבר נגזר מלמעלה וזה מה שקובע.

ומרן הגרי"ז זצ"ל אמר בזמן הניסים והניצחון שהיו בזמן המלחמה בשחרור ירושלים, שזה לא מכח החיילים והצבא, אלא זה בכח התפילות של הצדיק רבי שלמה בלוך זצ"ל שהיה

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר" (ל"ב - כ"ה).

כתב רש"י, שכח פכים קטנים וחזר עליהם.
ובדעת זקנים כתב, דיש סמך לדבר ממה שכתוב לבדו ויש לקרוא לכדו, דהיינו שהוא חזר על הכדים ששכח.
ובחז"ל איתא שצדיקים ממונם חביב עליהם מגופם (עי' סוטה דף י"ב ע"א), וצריך להבין מהו החביבות המיוחדת שצדיקים מחבבים את ממונם.

ושמעתי מראש ישיבת פוניבז' מרן הגרב"ד פוברסקי שליט"א בשם מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל שביאר על דרך משל, אם אדם יקבל עט ממרן החפץ חיים זצוק"ל הרי הוא ישמור על העט מכל משמר ויניחו במקום חשוב כפי ערכו, ואע"פ ששווי הממוני של העט אינו אלא כמה פרוטות, מ"מ כיון שזה ניתן לו מהחפץ חיים בעצמו, הוא ישמור על העט כלבבו, ואצל הצדיקים שמרגישים איך כל פרוטה ופרוטה שיש להם, הכל זה נתינה מיוחדת מהקב"ה, א"כ יש להם חביבות מיוחדת לממונם, כיון שידועים שזה נתינה ישירה מהקב"ה בכבודו ובעצמו.

ומלבד מה שיש ללמוד מכאן לא לזלזל בממון, וכל ממון שיש אצל האדם זה נתינה מיוחדת מהקב"ה כדי שיעשה בממונו דברים טובים ושנצרכים, יש נקודה נוספת שיש להתעורר כאן, שממון שלא נמצא אצל האדם זה סימן שזה לא צריך להיות אצלו, ויש להתחזק מאוד להתרחק מכל דנדוד של גזל וכדו', ומה שמגיע לאדם זה יבוא אליו בדרכים כשרות.

ושמעתי מהגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א

ושמעתי מהגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א משגיח דשיבת מיר, שפעם הוא דיבר שיחת חיזוק בשיבת מסוימת, ועורר שם על זהירות בממון של השני, ולאחר השיחה ניגש אליו אחד הבחורים וטינה את צערו בכך שבילדותו השתתף בקייטנה של צא"י, והצליח על ידי תחבולות לקחת ממתקים יותר ממה שהיה יכול לקבל, וכעת אינו יודע איך להשיב את הגזילה, אמר לו רבי בנימין שתחילה יקבל על עצמו להיזהר מאוד מעוון הגזל, ויעתיר בתפילה לה' יתברך שיעזור לו להשיב את אותה הגזילה, וסיפר רבי בנימין שלמחרת הוא הלך לבית החולים שערי צדק לבקר איזה חולה, ובכניסה לבית החולים פגש את הרב שלמה לורנץ

הדין, אלא רק מבצע את הגזר הדין, והנמשל לאדם שאם יש לו איזה צרה ח"ו והוא זקוק לישועה, שיפנה רק להקב"ה, שהכל זה כפי שנגזר מלמעלה וע"י זה הוא יזכה לישועה. יהי רצון שנוזח בקרוב לגאולה השלמה ותחזינה ענינו בשובך לציון ברחמים גדולים אמן.

(דברי השירה / גליון מס' 364)

תלמידו של מרן החפץ חיים זצוק"ל, והצדיק רבי וועלוול זייצ'יק זצ"ל, שזה היה הכח והזכות לנצח במלחמה, וכמו שאמרו חז"ל כשהקול קול יעקב אין הידים, ידי עשיו, שולטות. ומרן החפץ חיים זצוק"ל היה אומר משל, לאחד שנגזר עליו עונש מיתה וחלה הלך לשחד את התליין שלא יתלה אותו, שהרי לא יעזור לו כלום כמה שישחר אותו משום שלא הוא הקובע את

"אמא, הוא מציק לי", "אבא, הוא הרביץ", "מוישי לקח לי", "מירי תפסה לי"

הגאון רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א בדרכי החינוך הראוי

ממנו בתחומים מסוימים, אך אבא ואמא מכירים ומעריכים מאד את יכולותיו האישיות, את כישוריו ועוצמותיו, ונותנים להם מקום וביטוי בחיי הבית והמשפחה, חווית הקנאה מתמעטת או מתבטלת לחלוטין. כי את חווית הקיפוח תופסת כרגע חוויה שונה לחלוטין. ההורים שלי רואים אותי, יודעים מה משמח אותי ומה מכאיב לי, מכירים בייחודיותי, מבינים אותי, מטפחים את הזהות האישית שלי (ולא על חשבון האחר), ממילא הילד מכיר ומבין שההורים יכולים וצריכים להכיר, לפתח, להקשיב ולרומם גם את המעלות והכישורים של האחים והאחיות האחרים. כשילד חש שאחיו או אחיותיו מקבלים יותר תשומת לב חיובית ממנו וכשמדברים ומשבחים את מוישי ויענקי, שרי ורבקי, ולא אותו, הוא מקנא. אך כשלכולם בבית ברור ומוחלט שאנו, ההורים, מייקרים את המעלה המיוחדת שיש לכל אחד ואחת, מקדישים זמן שווה, באיכות ובכמות, לכל ילד בפני עצמו, גם הילד עצמו לומד להעריך את מעלותיהם של אחיו ואחותיו. נכון, האחים והאחיות שלו בהחלט נפלאים ומיוחדים בכישורים ובתכונות שלהם, אך גם הוא עצמו מיוחד ומוערך במעלות ובתכונות הנפלאות שלו. יש מקום בלב לכולם.

אפשר לפתור מריבות בין הילדים כמו 'שופטים' ו'שוטרים', ("אם אתם לא מסוגלים להסתדר ביניכם, אז אני לוקח את המשחק", "הוא שיחק בזה ראשון אז הוא מקבל את זה"), אבל אפשר לפתור את אותן המריבות במעורבות רגשית וגילוי הבנה. "אוי ויי, לפעמים קשה להסתדר עם האחים". "נשמע שממש נעלבת. זה לא בסדר". "נראה שאתם מאוד כועסים אחד על השני. זה קורה לפעמים בין אחים. לא תמיד קל להסתדר עם כולם כל הזמן". עצם נתינת הלב והקשבה אמיתית לנושא המריבה ולמי שחושב שהוא נפגע ממנה, יכולה להרגיע.

כשילדינו קטנים, נשמעת הצווחה בכל בית יהודי רגיל וטוב, "אמא, הוא מציק לי", "אבא, הוא הרביץ", "מוישי לקח לי", "מירי תפסה לי". כשאנו גדלים יותר, החיכוכים, הקנאה, התחרות והחיכוכים בין בני המשפחה, נעשים מתוחכמים יותר ממריבות זוטא של ילדים. כשאנו ילדים, אנו מקנאים ותוהים "למה קנו לו ולא לי?", וכשאנו גדלים אנו תמהים "מדוע דווקא אותם הזמינו לשבת ולא אותנו?". קנאה היא רגש קשה ואכזרי וחז"ל הקדושים קבעו כי "הקנאה התאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם". אנו לא מקנאים במישהו עלום ורחוק במדינה רחוקה, אלא דווקא מאלו שקרובים אלינו. יש בקנאה תחושה שאני לא מקבל את מה שמגיע לי ומאידך, מדוע השני מקבל יותר ממני?

בעיניו של ילד, גם אירועים קטנים יכולים להתפרש כקיפוח. אח שזכה כרגע לתשומת לב יתרה, זה שקיבל ממתק גדול יותר, לראשון שזוכה לחיבוקה של אמא, כשהיא שבה הביתה ב'אם וילד'...

הילד שעדיין אינו יודע לתת שם לרגשותיו ולספר לנו כיצד הוא מרגיש ("אבא, אני מרגיש שאתה נותן יותר תשומת לאחי מאשר לי. אני מרגיש שאתה אוהב אותם יותר ממני") מעביר את התחושות האלו למימד ההתנהגותי.

עצם ההקשבה לתחושותיו של הילד נותנת לנו הצצה נדירה לעולמו הפנימי העמוק, לנשמתו, ואפשרות להכיר את הלכי רוחו ומחשבותיו וידיעה ברורה יותר כיצד לחנך אותו על פי דרכו. אישי חינוך קובעים שעצם ההקשבה עצמה לתחושות האישיות של הילד, כבר מהווה פתרון נפלא לתחושת הקיפוח והקנאה, בפרט כשההקשבה מגיעה בזמן שקט ואישי, עם כל ילד בנפרד, בלי שום שיפוטיות וביקורת ("אתה מדבר שטויות".... "זה רק נדמה לך", "אתה מקבל הרבה יותר מתנות מכל ילד אחר בבית הזה".... וכיוצ"ב).

כשילד מרגיש שלמרות שאחיו ואחותיו טובים ומוכשרים

”אם הייתי אומר לך שמיד בחודש תשרי יפסיקו כל ההפגנות וכל המהומות ברחובות, שגנץ ומפלגתו ייכנסו לממשלה ללא תנאים, ושרוח אחדות ופיוס תנשוב בכל ארץ ישראל, היית חושב שאני הוזה, נכון?”, שאלתי השבוע מישהו, והוא השיב תשובה חכמה וכואבת: ”הייתי חושב שקרה משהו נורא ואיום”....

א”ר שְמוּאֵל בֶּר נַחֲמָן: דִּוְרוּ שֶׁל אַחָאָב עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְהִיוּ יוֹצְאִים לְמַלְחָמָה וְנוֹצְחִין, וְדוֹרוּ שֶׁל שְׁאוּל כָּלָם הָיוּ בְּנֵי תוֹרָה וְהִיוּ יוֹצְאִים לְמַלְחָמָה וְנוֹפְלִין, וְלָמָּה דִּוְרוּ שֶׁל אַחָאָב נוֹצְחִין? שְׁלֹא הָיָה בְּיַיְהִים דִּילְטוֹרִין (=מלשינים), לְפִיכֶךָ הָיוּ יוֹצְאִין לְמַלְחָמָה וְנוֹצְחִין כשפרצה המלחמה, מיד לאחר הטבח הנורא בשמחת תורה, הרגישו כולם טוב לכולנו שהמריבות האיזמות בתוך ארץ ישראל הופסקו. לכל צד דעה משלו, לכל אחד ישנה עדיין משנה סדורה, אבל מגיע לו רגע בו כולם מנסים לדבר, לא לצעוק. לא רק להגיב מיד, אלא גם להקשיב. האם כשאינני צועק או מתלהם, בהכרח שהצד השני צודק? לא ולא. אפשר לדון, להתווכח, בכל העוצמה, אך ”דְּבַרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים”.

אנו זקוקים כעת, בעת מלחמה, פחד ואימה, לכל זכות והצלחה שנקבל מן השמים. והרי חז”ל קבעו ש”כל המעביר על מידותיו- מעבירין לו על כל פשעיו”. זאת עצה נפלאה לקראת הימים המסובכים הקרבים, בזמן שאנו רוצים שהקב”ה יחוס וירחם עלינו במיוחד, להרגיש בצערן של ישראל, ולהגביר אהבה, אחווה וקשר, סיוע ועזרה, בתוך המשפחה הקרובה וגם המורחבת. (יתד נאמן כסלו תשפד)

כותב הרב הגאון רבי אליעזר הכהן פישר שליט”א, מבית וגן בירושלים, בספרו הנפלא ”עוד אבשלום חי”: ”ראוי שהאבות יתנו את דעתם על המריבות העולות בין ילדיהם ולהשפיע עליהם טובה וברכה, להשפיע עליהם להקטין את האיבה ולסלול את דרכם לשלום, אהבה ואחווה.

”כשאדם נמצא בתוך רחש בחש של מריבה משפחתית, נסחף הוא אל זרם המחלוקת. ההוא אמר כך וזה השיב לו כך. ההורים השתמשו בביטוי שגוי והאח החרה אחריהם במילה אומללה. גם הוא תורם את חלקו ומבעיר את המדורה בפיסת רכילות נוספת והאחים והאחיות מפטירין אחריו בעוד זילזול, אימרת כנף מיותרת, עקיצה החודרת ללבבות כארס של עכנאי, או העלבה והתחשבנות על ריב ישן, שמורסת מוגלתה כבר נסגרה, וכעת, לכבוד הריב החדש, פותחים אותה שוב, כדי לדמם יחדיו, להקניט ולהתחשבן ”אילו האדם היה נעצר לרגע, נושם עמוק, מהרהר עם מי הוא מתכתש כעת, עם הוריו מולידיו, עם אחיו ואחיותיו, בניו ובנותיו, גיסיו וגיסותיו, הלא הם עצמו ובשרו, האנשים הקרובים אליו ביותר. אילו האדם היה נעצר לרגע קט, מנסה לרדת למוחותיהם ולבבם של בני הצד השני בויכוח, לנסות להבין ששני צדדים למטבע, ואולי ניתן לפשר ולגשר. לא להוסיף קש וגבבא למדורת הריב, אלא להנמיך את הלהבות ולקרב את הלבבות. הלא אנשים אחים אנחנו!!”.

ההתבוננות מסייעת להנמכת מריבות משפחתיות. העצירה משטף הויכוח והיציאה מבועת המחלוקת, כדי לחשוב, להתבונן, להחליט האם כל זה שווה, תועיל רבות לריבוי אחדות ושמחה בתוככי המשפחה ומחוצה לה.

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

כיצד יכולים לפקוד עקרות על ידי תורת הנגלה?

בבא קמא דף כ”ה

ואביה ירוק ירק בפניה

מדות שהתורה נדרשת בהן בתורה שבע”פ כדי שיוכלו לעורר באמצעותן י”ג מדות ש לרחמים, וכדברי המגיד הגדול ממזריטש זצ”ל שהתפלל משה רבנו על מרים בלשון ”אל נא רפא” מפני שרצה להמשיך אליה מדת רחמים של אל, ואמר לו הקב”ה ”ואביה ירוק ירוק בפניה” שחז”ל למדו ממנו דין קל-וחומר לרמוז לו שיכול לעורר רחמים ע”י קל-וחומר, הרי שיכולים לפעול בנגלה, ויודע אני למשל קטע מסוים ב”נימוקי יוסף” בבא-קמא שיכולים לפקוד בו עקרות”. ככה דיבר הרבי אליו, ולא יסף, ולא פירש לו היכן הקטע ב”נימוקי יוסף” שרמז אודותיו... (מרבצי תורה מעולם החסידות)

מסופר שפעם אמר בעל האבני נזר’ לתלמידו בעל ה’חלקת יואב’: מדוע לא תקרא ”קוויטל’ך”? משך רבי יואב יהושע בכתפיו והתנצל: ”אין לי שום ידיעה בענינים כאלה”. תמה עליו ה”אבני נזר”; ”וכי אינך יודע ביבמות?” התרגש רבי יואב יהושע ושאל: ”האם הכוונה לפירוש רבינו חננאל?” אמר לו: ”אם כך, הרי אתה כן יודע!” ובנשימה אחת הוסיף: ”הבריות סבורים שניתן לפעול ישועות רק ע”פ נסתר, ואני אומר שיתכן לפעול גם ע”פ נגלה, כמו שכתוב בספר ”בני יששכר” (מאמרי חודש סיון סוף מאמר ר) שניתנו י”ג

האוכל עוגה - האם צריך להותיר ממנה על השולחן לשעת ברכת 'על המחיה'?

שעומד שם בשעת ברכת המזון. ויש שכתב, שצריך להותיר גם את המלח על השולחן, כדי שיהיה כדוגמת המזבח שמכפר, אשר בדרך קבע היה עליו מלח. וגם משום שדבר זה מגן מפני הפורענות. וכשמברכים 'מעין שלוש' או 'בורא נפשות', אין צורך להותיר מהמאכל על השולחן.

[שו"ע קפ, א, ומשנ"ב א; בו"מ דרשו, 1. וראה מנחות כא, ב]

אין להסיר את הלחם מעל השולחן עד לאחר ברכת המזון, כדי שיהיה ניכר שמברכים את השי"ת על חסדו וטובו הגדול שהכין מזון לכל בריותיו; וכן משום שהברכה אינה שורה על מקום ריק, וכמסופר בספר מלכים על אשת עובדיה, שהתברכה דווקא בריבוי שמן - ולא בריבוי של מאכל אחר, או בנס אחר לפרנסתה - משום שהיה לה מעט שמן בביתה.

ואם אכלו על כמה שולחנות, צריך לשייר לחם על כל שולחן

מדוע צריך להותיר מהלחם בסיום הסעודה?

ועל פי הסיבה הראשונה, ראוי להותיר חתיכות לחם שיש בהן 'כדי נתניה' לעני, אך במקום שאין מצויים עניים (שניתן לתת להם לחם באופן זה) - אם אינו עתיד לאכול את הלחם שנותר, לא יותר חתיכות גדולות, כדי שלא לאבדן; אך מאידך, לא יותר פירורים שאין בהם ממש, אלא פירורים גדולים.

[שו"ע קפ, ב, משנ"ב ב, ושעה"צ ג; בו"מ דרשו, 2]

בנוסף על האמור לעיל, שאין להסיר מעל השולחן את הלחם שנותר, ישנן שתי סיבות לשייר מהלחם הנאכל בסעודה בכוונה תחילה: האחת, כדי שאם יבוא עני הנצרך לאכול, יוכלו להגיש לפניו את שארית הלחם; והשניה, כדי שהמברך יודה לה' על חסדו שהשפיע עליו, שאוכל מהלחם כדי צורכו ואף מותר. והחמירו חכמינו ז"ל בדבר ואמרו, שמי שאינו משייר מהלחם על שולחנו אינו רואה סימן ברכה לעולם, רחמנא ליצלן.

מתי אסור להניח לחם על השולחן?

לגד שְׁלֶחָן".
ואם נותרו על השולחן לחם שלם וחתיכות לחם - יש אומרים, שצריך להסיר את החתיכות, ורבים חולקים; ובשבת אין להחמיר בדבר, כיון שניכר שהלחם מונח שם לכבוד השבת; אך לאחר ברכת המזון - יש שנהגו שלא להותיר את הלחם השלם על השולחן אף בשבת, מהסיבה הנ"ל.

[שו"ע קפ, ב, ומשנ"ב ד-ה; בו"מ דרשו, 3]

בהמשך לאמור: אם בסיום הסעודה לא נותר לחם על השולחן - על פי הקבלה, רצוי להניח לחם שלם על השולחן. אולם, אם נותרו חתיכות לחם על השולחן, אין להניח עליו גם לחם שלם, וכן אם נותר לחם שלם על השולחן, אין להניח עליו גם חתיכות לחם, משום שהדבר נראה כמנהג עובדי עבודה זרה עתיקה - ששמה היה 'גד' - לערוך לאלילים שולחן ללא סועדים, ועליהם אמר הנביא ישעיהו: "וְאַתֶּם עֹבְדֵי ה' הַשְּׂכֵחִים אֶת הַר קָדְשֵׁי הָעֵרְכִים

* המתארח אצל חברו, ואמר בסיום אכילתו "הבה נברך", כלומר, ברכה אחרונה - אין אמירתו נחשבת עבורו להיסח הדעת, אלא אם כן התכוון במפורש שלא לאכול עוד אף אם המארח יבקש זאת ממנו. ואם המארח אמר "הבה נברך", נחשב הדבר להיסח הדעת גם עבור האורחים; וכשבעל הבית אינו נוכח במקום, יתכן שהגדול מבין משתתפי הסעודה דינו כבעל הבית לענין זה.
* מי שנטל כוס יין לידו לקראת ברכת המזון, ולאחר מכן אוכל, צריך לברך ברכה ראשונה; ונחלקו הפוסקים אם צריך לברך ברכה אחרונה (למעט על פת, עוגה וכדומה), או שברכת המזון פוטרת את הכל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן ליטול ידיים בתיק או בסל קניות?

לנטילה אף אם לא נועד מלכתחילה לשימוש בצורה זו, ובתנאי שהכלי נועד מתחילתו לשמש ככלי קיבול למים.
ולפיכך, תיק, סל קניות, וכיוצא בהם, אשר אינם מיועדים למים, אף אם התקין להם מושב, ובשעה שהם מונחים על המושב הם מכילים רביעית מים - פסולים לנטילה.
[שו"ע קנט, ג-ה, ומשנ"ב יט ו-כב]

כלי שאינו עומד בפני עצמו, וללא תמיכה המים נשפכים מתוכו - פסול לנטילה, כיון שמצד עצמו אינו מכיל מאומה, וכלי שאינו מכיל רביעית (150-86.4 מ"ל, לשיטות השונות) מים, פסול לנטילה ואם מדובר בכלי שהדרך לייצרו כך, ונועד לשמש בצורה זו - הריהו כשר לנטילה. ואם התקין לכלי מושב, ובשעה שמונח על המושב הוא מכיל רביעית מים, ללא תמיכה נוספת - הריהו כשר

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il